

Nr 174.

Av herr **Andersson, Karl**, om försäljning av visst område från kronoegendomen Skenäs kungsgård.

På ägorna till kronoegendomen $3\frac{7}{8}$ mantal Skenäs kungsgård i Östra Husby socken av Östergötlands län har arkitekten Werner Northun i Norrköping uppfört en stugubyggnad till bostad för sig och sin hustru, vilken lägenhet han benämnt Skansgården.

I en till Kungl. Maj:t den 22 maj 1928 underdånigast ingiven framställning har arkitekten Northun anhållit om inlösen av det område, som för närvarande nyttjas till ifrågavarande lägenhet. I denna sin skrivelse redogör Northun för förloppet med upplåtelsen och bebyggandet, och tillåta vi oss här anföra densamma.

»Till Konungen.

År 1918 erhöll undertecknad av arrendatorn N. Eriksson å Skenäs kungsgård i Östra Husby socken i Östergötlands län tillåtelse att på en särskild tomt, i storlek omkring ett tunnland, få uppföra ett bostadshus, såvida kungl. domänstyrelsen härtill lämnade bifall.

I anledning härav besökte jag domänintendenten kammarjunkaren C. F. Adlercreutz i Linköping och erhöll av honom det meddelandet, att han ej ansåg det vara förenat med någon risk att uppföra en byggnad, då i flera föregående fall den byggande fått friköpa tomten från kronan.

Ett kontrakt mellan undertecknad och arrendatorn uppgjordes, och ett exemplar avsåndes till kungl. domänstyrelsen i Stockholm. Kontraktet hade följande lydelse:

Till kungl. domänstyrelsen.

Undertecknad, som en följd av år haft sommarvistelse vid Skenäs kungsgård i Östra Husby socken av Östergötlands län, får härmed vördsamant anhålla om kungl. domänstyrelsens tillstånd att å berörda kungsgårds ägor invid den s. k. Skansen och i närheten av egendomens ångbåtsbrygga, få mot en årlig arrendavgäld av tjugo kronor till gårdens arrendator, få hyra ett genom bilagda kartsnitt närmare bestämt ouppodlat jordområde av omkring 5,560 kvadratmeter med rätt till utfartsväg till allmänna landsvägen och ångbåtsbryggan ävensom om tillstånd att å området få för egen och min familjs behov uppföra en prydlig envånings stugubyggnad av trä, innehållande tre rum och kök.

Norrköping den 26 mars 1918.

Werner Northun.

Arkitekt.

I den händelse kungl. domänstyrelsen icke skulle vara obenägen att bifalla förestående ansökan, får jag härmed värdsamt tillkännagiva, att jag såsom arrendator av Skenäs kungsgård för min del icke har något att erinra mot uthyrningen av tomtområdet i fråga på de uppgivna villkoren, utan förenar jag mig i stället med sökanden i anhållandet om bifall till ansökningsen i sin helhet.

Östra Husby & Skenäs som ovan.

Nils Eriksson,
arrendator.

Bevittnas:

Sv. Håkansson.

Gustav E. Nilsson.

Något svar från kungl. domänstyrelsen erhöll jag emellertid ej, varför jag efter två års väntan ånyo besökte domänintendenten i Linköping, då i sällskap med gårdens arrendator Eriksson, varvid jag erhöll samma besked, som vid första besöket, nämligen, att jag utan risk kunde påbörja bygget. Jag uppförde sålunda huset och anlade trädgård.

Med anledning av en annons i länets tidningar i början av år 1925 avsändes följande skrivelse:

Till herr domänintendenten i Östergötlands län.

Av kungörelsen i landskontoret Ser. A. nr 4 den 15 januari 1925 framgår, att under detta år uppskattning för förnyad utarrendering eller försäljning skall ske vid kronodomänen Skenäs och att spekulant å område skall hos länets domänintendent göra framställning i fråga om förvärvan av dylikt.

Jag har sedan år 1918 innehaft, enligt kontrakt med arrendatorn av Skenäs domän, ett område invid Skenäs Skans. Jag har där uppfört en byggnad med uthus, anlagt trädgård m. m. i tanke på att där tillbringa min eller min hustrus ålderdom. Området är uppmätt och kartlagt av lantmätare.

På grund av ovannämnda kungörelse får jag härmed meddela, att jag önskar köpa ifrågavarande område och vore tacksam för ett benäget meddelande när värderingsförrättning skall äga rum.

Med största högaktning.

Werner Northun.

I oktober samma år ägde värderingsförrättning rum och bestod värderingsmännen av: domänintendenten kammarjunkare C. F. Adlercreutz, brukspatron O. de Maré och direktör O. E. Eriksson.

Året därpå erhöll jag ett muntligt meddelande från domänintendenten, att jag ej fått friköpa tomten, och kort därefter erhöll jag ett meddelande per brevkort, att avgälden för tomten av uppskattningsmännen föreslagits att utgå med 30 kronor årligen.

Något vidare officiellt besked i saken har jag icke erhållit.

Av en händelse kom det emellertid till min kännedom, att länsstyrelsen bestämt årliga avgiften till 100 kronor.

I anledning härav vände jag mig till länsstyrelsen med förfrågan an-

gående orsaken, varför en så avsevärd förhöjning i förhållande till den föreslagna avgiften beslutats.

Jag erhöll då det beskedet, att det vore ett slags böter, då jag utan lov byggt på kronans mark.

Som jag emellertid här ovan framhållit, har jag, när jag igångsatte byggnadsföretaget, fullt litat på domänintendentens utsago.

I anledning av vad jag härovan anfört, vågar jag till Kungl. Maj:t framställa en vördsam förfrågan, huruvida ingen möjlighet finnes att lösa området i fråga och, om sådan möjlighet saknas, huruvida avgälden för tomten icke skulle kunna sänkas till den av uppskattningsmännen föreslagna, nämligen 30 kronor årligen.

Enligt uppgjord karta är tomtens areal 5,560 kvadratmeter, således något över ett tunnland, och den var då jag mottog densamma ett ouppodlat röse, och sålunda ganska värdelös.

Norrköping den 22 maj 1928.

Underdånigast:
Werner Northun.»

Kungl. Maj:t har sedermera avslagit framställningen.

Området i fråga har utgjort en hagbacke men har av nyttjanderättsinnehavaren försatts i ett prydligt och värdigt skick. Vem som helst som ägde en stuga och nyttjade ett område under liknande förhållande skulle säkerligen önska att bli ägare till tomtområdet. Något större tomtvärde besitter icke området. Olyckan för egnahemsbyggaren är att han uppfört sin stuga å statens mark. Hade icke det varit förhållandet, skulle han mycket lättare fått köpa tomtområdet, och skulle det icke kunnat ordnas på frivillighetens väg, hade han kunnat begagna sig av den rätt, som den s. k. ensittarelagen bestämmer.

Då staten för övrigt på allt sätt uppmuntrar egnahemsverksamheten, synes det oss vara rätt och billigt att förenämnda Northun måtte bli i tillfälle att få inlösa det tomtområde, varå han uppfört en stuga och varom han till Kungl. Maj:t tidigare hemställt.

Jag får därför hemställa,

att riksdagen beslutar att det till lägenheten Skansgården hörande område måtte från kronoegendomen 3 ⁷/₈ mantal Skenäs kungsgård i Östra Husby socken av Östergötlands län till innehavaren arkitekten Werner Northun försäljas.

Stockholm den 21 januari 1930.

Karl Andersson.

